

Innhold

Fag: Norsk Klasse: 9.	2
Fag: Matematikk Klasse: 9.	4
Fag: Engelsk Klasse: 9.	6
Fag: Tysk Klasse: 9.	8
Fag: Historie Klasse: 9.	10
Fag: Samfunnskunnskap Klasse: 9.	12
Fag: Geografi Klasse: 9.	14
Fag: Gymnastikk Klasse: 9.	15
Fag: Eurytmi Klasse: 9.	16
Fag: Musikk Klasse: 9.	18
Fag: Religion Klasse: 9.	19
Naturfag	21
Fag: Fysikk, Elektrisitet Klasse: 9.	25
Fag: Kjemi Klasse: 9.	26
Fag: Biologi Klasse: 9.	27
Fag: Maling Klasse: 9.	28
Fag: Håndarbeid Klasse: 9.	29
Fag: Tresløyd Klasse: 9.	30
Fag: Modelling Klasse: 9.	31
Fag: Utdanningsvalg Klasse: 9.	32
Fag: Data Klasse: 9.	33
Fag: Klassens time Klasse: 9.	35

Timer: 3 t/uken og 4 uker hovedfag	Lærer: Vibeke Collin
---	-----------------------------

<p>Innhold</p> <p>Muntlig språk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biografier fra fortid og nåtid for fortelling, lesning og drøfting • Litteraturhistorie gjennom å kjenne forfatteres liv, verk og tid • Dikt fra eldre og nyere tid, lesing og resitasjon, vekt på nynorsk lyrikk • Drama- og improvisasjonsøvelse • Undervisningssamtale • Diskutere aktuelle spørsmål • Undersøke og diskutere språklige og estetiske virkemidler i medier <p>Skriftlig språk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lesestoff til litteraturhistorien • Lesing og skriftlig referat av nyere litteratur på nynorsk • Skriveøvelser i saktekstsjangre • Framlegg og presentasjoner • Skriveoppgaver med drøftende og reflekterende karakter <p>Språkkunnskap</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bakgrunnen for to skriftspråk i Norge • Sidemålets grunnleggende grammatikk • Dialekter, sosiolekter • Fremmedord, lånord, nyord • Billedlig språk • Litterære stiløvelser • De samiske språkene • Grammatikk, rettskrivning, tegnsetting <p>Arbeidsform</p> <p>Hovedfag: Utviklingen av to skriftspråk i Norge: historisk gjennomgang av bakgrunnen, Ivar Aasen-biografi, og lesing av tekster fra ulike nynorsk-forfattere. Litteratur på 1800-tallet: Nasjonalromantikken og samtidens kulturliv. Lærerforedrag med forfatterbiografier, gjennomgang av tekster og sjanger med kjennetrekke. Resitasjon av dikt, lesing av representative dikt og ulike tekster og tekstutdrag. Skrive egne tekster i ulike stiler og sjangre ut fra eksempeltekster. Delta i muntlig repetisjon av fagstoffet. Skrive notater og bearbeide disse til sammensatte tekster. Arbeide daglig med periodeheftet. Holde presentasjoner. Sluttprøve.</p> <p>Fagtimer: skrive og lese tekster i ulike sjangre, øvingsoppgaver individuelt og i gruppe, presentasjoner, prosjektoppgaver, samtale og diskusjoner. Ukentlige skriftlige hjemmelekser. Lese og bearbeide språk og innhold i et utvalg lengre tekster/ hele romaner, slik som “Gutten i den stripete pyjamasen” av John Boyne. Arbeid med avis i avisuka (uke 44). Nynorsk: Gjennomgang og øvelser i grunnleggende grammatikk, lesing av nynorske dikt og tekster med samtale om språk og innhold, lese ungdomsromanen “Rekrutten” av Robert Muchamore. Samisk språk vil i hovedsak jobbes med i forkant av Samenes nasjonaldag. Kildesøk og tekstutforming på data vil legges i fagtimene i perioder. Det vil bli gitt ulike selvstendige fordypningsoppgaver/særoppgaver og muntlige presentasjoner. En av oppgavene vil være bokanalyse med forfatterbiografi.</p>
--

Kompetansemål etter 10. klasse vil være

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne

- delta i kunstnerisk bearbeidelse av dikt fra ulike litteraturhistoriske perioder
- formidle fortellende tekster gjennom høytlesning og som fri fortelling
- sette seg inn i og presentere fagstoff muntlig; velge passende presentasjonsform
- bruke begreper fra litteraturkunnskap i samtale om og utforskning av tekster i ulike sjangrer
- utforske og beskrive karakteristiske trekk ved litteratur, teater og film fra forskjellige epoker
- bearbeide fagstoff som tekst og bilde i arbeidsbok eller på annen relevant måte, analogt og digitalt
- skrive informative, reflekterende og argumenterende tekster på hovedmål og sidemål
- ta i bruk kunnskap om sjangernormer og språklige virkemidler i egen kreativ tekstskeping
- planlegge, utforme og bearbeide egne tekster manuelt og digitalt og vurdere dem underveis i prosessen ved hjelp av kunnskap om språk og tekst
- vurdere estetiske og retoriske virkemidler i sammensatte tekster i informasjons- og underholdningsmedier, reklame og kunst
- bruke kilder på en kritisk måte, mestre grunnleggende regler for sitatteknikk og henvisningspraksis
- gjøre rede for og ta i bruk grunnleggende prinsipper for personvern og opphavsrett
- uttrykke egne meninger i diskusjoner på en saklig måte og kunne gjengi andres meninger
- drøfte hvordan språkbruk kan virke diskriminerende og trakasserende
- forklare ved hjelp av begreper fra grammatikk og tekstkunnskap hvordan tekster er bygget opp
- skrive hovedspråket ortografisk og grammatikalsk korrekt, uttrykke seg med et variert ordforråd og bruke sentrale teknikker for tekstbinding
- utforske og reflektere over språklig mangfold i Norge og gjøre rede for utbredelsen av de samiske språkene og for rettighetene for samisk språk i Norge
- gjøre rede for hovedtrekk i norsk språkutvikling etter 1814 og forklare hvorfor vi har to likestilte skriftspråk i Norge i dag

Vurderingskriterier

Presise og fullstendige innlevering av arbeider. Skriftlige ferdigheter. Faglig kunnskap som vises gjennom delprøve, avslutningsprøve og muntlig deltakelse. Engasjement som vises gjennom aktivitet i timen muntlig og skriftlig. Innholdsrikt og komplett periodehefte.

Evalueringsform

Muntlig og skriftlig tilbakemelding på elevarbeider, halvårsoversikt, årsvurdering.

Timer: 4 uker hovedfag og 3 uketimer	Lærer: Espen Aske
---	--------------------------

<p>Innhold</p> <p>Tall og tallforståelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regnskap og budsjett, tap og fortjeneste • Personlig økonomi • Beregning av masse og tetthet • Volum og overflate for alle regulære legemer • Funksjoner; overganger mellom ulike representasjoner • Bruk av digitale verktøy for grafisk fremstilling • Bruk av regneark <p>Algebra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Likninger videreføres • Bruk av algoritmer, eksempelvis i enkel koding og programmering • Algebraisk oversikt, parentesregning • Kvadrat- og konjugatsetninger • Bevisføring <p>Geometri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kongruens og løsbarehet • Bevisføring • Tredimensjonale geometriske figurer; platonske legemer <p>Statistikk og sannsynlighet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Statistikk og sannsynlighet med utgangspunkt i virkelige problemstillinger • Utfallsrom
<p>Arbeidsform</p> <p>Nytt stoff blir introdusert og bearbeidet i hovedfagsperiodene. Omvendt undervisning med campus.inkrement.no hvor elevene får forklart nye emner som blir diskutert i plenum i neste mattetime. Elevene arbeider med oppgaveark og læreverk på skolen.</p>
<p>Kompetansemål etter 10. klasse vil være</p> <p><i>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • utvikle modeller, utforske fremgangsmåter og begrunne løsningsstrategier i møte med ulike matematiske utfordringer • sammenligne og omgjøre tallkategorier til standardform • regne med ulike tallsystemer • ta i bruk algoritmene for primtallfaktoriserings og utregninger med algebraiske uttrykk • bruke potenser og kvadratrøtter og anvende kvadratsetningene og polynomer i beregninger • løse likninger og ulikheter av første grad og løse enkle likningssystemer med to ukjente, algebraisk og geometrisk, med bruk av koordinater • utforske sammenhengen mellom konstant prosentvis endring, vekstfaktor og eksponentialfunksjoner • lage og tolke funksjoner som beskriver numeriske sammenhenger i praktiske

situasjoner

- identifisere og utnytte egenskapene til proporsjonale, omvendt proporsjonale, lineære og enkle kvadratiske funksjoner
- løse oppgaver ved bruk av målestokk og proporsjoner og utføre beregninger med variabler i praktiske situasjoner
- sette opp budsjett og føre regnskap; drøfte spørsmål knyttet til personlig økonomi, lån, kjøp og salg
- gjøre overslag over og beregne lengde, omkrets, vinkel, areal, overflate og utføre beregninger med vei, fart, tid, masse, volum og tetthet
- forklare definisjonen av π og bruke det i beregninger av omkrets, areal og volum og bruke formlikhet, kongruens og Pythagoras' læresetning i beregninger
- analysere egenskaper ved to- og tredimensjonale figurer og bruke egenskapene i beregninger
- utføre komplekse geometriske konstruksjoner, som kjeglesnitt, og lage perspektivtegninger med forsvinningspunkter
- undersøke og analysere sannsynlighet ved bruk av databaser og praktiske eksperimenter; beskrive utfallsrom og uttrykke sannsynlighet i ulike talluttrykk
- vise med eksempler og finne mulige løsninger på enkle kombinatoriske begreper i praktiske situasjoner

Evalueringsform

- Skriftlig vurdering av innsats i timene og faglig prestasjon på ukentlige arbeider, periodehefter og prøver både som halvårsvurdering og ved årets slutt
- Skriftlig og muntlig vurdering blir gitt etter hver hovedfagsperiode
- Muntlig veiledning og vurdering underveis i timene

Vurderingskriterier

- Komplette periodehefter og orden i periodeheftene og i regnebøkene
- Kommer til timene med det man trenger av utstyr
- At man kommer forberedt til timene
- Arbeidsinnsats i timene
- Faglig prestasjon på ukentlige arbeider, periodehefter og prøver

Fag: Engelsk

Klasse: 9.

Timer: 3 timer i uken	Lærer: David Foster-Pilkington
------------------------------	---------------------------------------

Innhold

- Lesestoff: Utdrag fra diverse bøker, dikt, faglitteratur mm. Bl. a. The Chronicles of Narnia (C. S. Lewis), Good Enough (Rachel Vail), The Hunger Games (Suzanne Collins), A Christmas Carol (Charles Dickens), Billy Elliot (Melvin Burgess), "The London Eye (Paul Curtis), Stop Photoshop (Julia Bluhm)
- Utvalgte kapitler fra Stages 9. Reading and talking about literature. Expressing opinions about a topic: environment, beauty, choices. Discussing ways of living around the world. Writing a campaign text.
- Skuespill.
- Arbeid basert på diverse artikler og aktuelle nyhetsstoff fra engelskspråklige blader. Kulturfordypning i engelskspråklige land. Muntlig presentasjon av et selvvalgt land som har engelsk som hovedspråket.
- Grammatikk: Grammatikk. Substantiv: regel og uregelrett flertall, genitiv, adjektiv, gradbøyning. Verb: hjelpeverb (do, have, can, may), presens samtidsform, preteritum og uregelrette verb. Øv og lær" av Kristin Aalto og" Test Your English" bok 1. av Fowler og Coe.

Språk og kommunikasjon

- Oppskrifter, bruksanvisninger og andre saktekster
- Biografier, muntlig og skriftlig
- Bearbeiding og presentasjon av temaer fra litteratur, kultur og samfunn
- Kommunikasjon over landegrenser med engelsk som kontaktspråk
- Prosess-skriving: indre liv, refleksjoner, tanker
- Strategier i språklæring
- Tilpasse språket til emne og situasjon
- Setningsstrukturer med leddsetninger, engelsk og norsk
- Videre om adverb
- Passiv- og aktivsetninger

Språk og kultur

- Dikt og sangtekster fra engelskspråklige land
- Negro Spirituals og tekster av og om urfolk i engelskspråklige land
- Tekster fra eldre litteratur
- Samtidslitteratur for ungdom
- Trekk fra språkområdets historie: industrialisering, kolonisering, urfolks skjebne
- Utvandringen fra Europa til Amerika
- Engelsk i Amerika og Oseania

Arbeidsform

Gruppearbeid, frontalundervisning, prosjektarbeid, praktiske øvelser.

<p>Kompetansemål etter 10. klasse vil være</p> <p><i>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</i></p> <ul style="list-style-type: none">• lese og gjenfortelle ulike typer tekst med god forståelse og uttale• bruke hensiktsmessige strategier og hjelpemidler for språkinnlæring og planlegge og vurdere arbeidsmåter i forhold til ulike oppgaver• bruke kjennskap til strukturene i målspråket i eget tekstarbeid• bruke et variert ordforråd i samtale om kjente temaer• velge temaer og finne kilder for muntlige og skriftlige presentasjoner• bruke kilder på målspråket på en tekstkritisk måte• samtale om målspråkets stilling i verden og egne erfaringer med det i Norge• bearbeide og formidle skjønnlitterære tekster på målspråket• samtale om viktige hendelser i målspråksområdenes historie• drøfte levesett, verdier og institusjoner i målspråksområdene og i Norge
<p>Evalueringsform</p> <p>Undervisvurderinger og samtaler. Muntlig og skriftlige tilbakemeldinger på innleveringer, deltagelse, presentasjoner og prøver. Konferansetimer, halvårsoversikt og sluttvurdering</p>
<p>Vurderingskriterier</p> <p>Deltagelse i muntlig arbeid: Resitasjon, presentasjoner, samtaler i plenum, pararbeid, gruppearbeid osv. Skriftlige arbeider: Gloseprøver, grammatikkøvelser, stiler og innleveringer/ fullføring av lekser.</p>

Fag: Tysk

Klasse: 9.

Timer: 2 timer i uken

Lærer: Frode Andersson

Innhold

Læreverket Los geht´s 9. Grunnbok og arbeidsbok. CD blir brukt til lytte- og uttaleøvelser. Ut fra ulike nivå blir også arbeidsboken Los geht´s 9 – ”Helt enkelt” brukt.

Muntlig øvelse: Språkøvelser, tungebrennere. Enkle samtaler, fortelle om seg selv, bosted, familie, interesser og hobbyer osv. Dikt, sang, resitasjon: Tyske advent- og julesanger.

Lesestykker og temaer - med skriftlige og muntlige oppgaver: Meine Sommerferien – elevene øver på å fortelle fra ferien. Verkehr: Om å reise, ta førerkort, å spørre når toget går, bestille billetter, om Lufthansa. Den østtyske bildrømmen: Trabant. Kunst og kultur: På besøk i kunstmuseet. Årstider og tradisjoner: Om tysk advents- og julefeiring.

Kjærlighet og vennskap: Kroppen vår, vårt utseende. Hva får jeg lov til – om ungdoms oppvekstvilkår i Tyskland og Norge. Tyskland i dag og for 100 år siden. Korte autentiske tekster og kortversjoner av kjent litteratur fra språkområdet.

Grammatikk: Repetisjon og videreføring av grammatikken i 8. klasse. Verbbøyning i presens, preteritum, perfektum av sterke og svake verb. Modale hjelpeverb. Repetisjon av tallord, ukedager, måneder, klokkeslett med mer.

Annet: Oversettelser og diktater. Prøver i grammatikk og gloser. Ordrebuser og kryssord. Hjemmeoppgaver.

Språk og kommunikasjon

- Saktekster fra ulike kilder
- Biografier, muntlig og skriftlig
- Bearbeiding av temaer fra litteratur, kultur og samfunnsliv
- Prosess-skriving: uttrykke tanker og meninger
- Strategier i språklæringen
- Kontrastive elementer norsk – målpråket
- Grammatiske strukturer knyttet til muntlig og skriftlig tekst, eksempelvis setningsstrukturer
- med leddsetninger på fremmedspråket og norsk, aktiv- og passivsetninger, videre om adverb

Språk og kultur

- Dikt og sangtekster fra målpråksområdene
- Dramatisering
- Tekstutdrag fra eldre litteratur
- Samtidslitteratur for ungdom
- Trekk fra målpråksområdenes historie: industrialisering, eventuelt kolonisering/urfolk,
- Dagens næringsliv

Arbeidsformer

Læreverket ”Los geht´s” for niende klasse brukes som tekstsamling og glosesamling. Andre tekster brukes som supplement. Resitasjon av dikt og andre tekster og/eller sang. Regelmessige glosediktater og noen andre prøver. Elevene skal skrive noen egne tekster av mindre omfang. Muntlig prosjekt med fremføring.

Læringsmål

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- lese og gjenfortelle ulike typer tekst med god forståelse og uttale
- bruke hensiktsmessige strategier og hjelpemidler for språkinnlæring og planlegge og vurdere
- arbeidsmåter i forhold til ulike oppgaver
- bruke kjennskap til strukturene i målspåket i eget tekstarbeid
- bruke et variert ordforråd i samtale om kjente temaer
- velge temaer og finne kilder for muntlige og skriftlige presentasjoner
- samtale om målspåkets stilling i verden og egne erfaringer med det i Norge
- samtale om viktige hendelser i målspåksområdenes historie
- drøfte levesett, verdier og institusjoner i målspåksområdene og i Norge

Evalueringsformer

Egenvurdering. Muntlig og skriftlig undervisvurdering. Elevsamtaler/konferansetimer. Foresatte til stede.

Vurderingskriterier

Elevene vurderes etter grad av måloppnåelse ved muntlig aktivitet i timene, framføringer/presentasjoner, arbeids-/kladdebok, temaarbeid/gruppearbeid, muntlige og skriftlige aktiviteter og prøver.

Fag: Historie

Klasse: 9.

Timer: 3 uker x 2 perioder

Lærer: Vibeke Collin

Innhold

Verdenshistorie

- Den industrielle revolusjon i England
 - Det førindustrielle samfunn; befolkningsvekst og endringer i jordbruket
 - Endringer i tekstilindustrien
 - Dampmaskinen; nye produksjons- og transportmåter
 - Fabrikker, byer; bo- og arbeidsforhold
- Amerika
 - Trekanthandelen, slaveriet
 - Den amerikanske revolusjon, borgerkrig, avskaffelse av slaveriet
- Kolonialisering og globalisering
- Linjer fra historiske hendelser til nåtidige spørsmål
- Datateknologiens historie og betydning

Innhold

Norges historie

- Norge
 - Industrialisering; Oslo, eller annet område
 - Utvikling 1814 – 1913; parlamentarisme, unionsoppløsning, stemmerett

Arbeidsform

Resitasjon og sang med utgangspunkt i fagstoffet. Film relevant for temaene.
 Daglige lærerforedrag med nytt stoff, samt repetisjon og bearbeidelse av gårsdagens fortellerstoff gjennom gjenfortelling, diskusjon og samtale. Felles utforming av stikkord, og eventuelt støttetekst. Individuelt arbeid og i grupper, både i forhold til repetisjon og i forhold til bearbeidelse og fordypning.
 Hovedfagsbok med egne tekster og tilhørende relevante tegninger og dikt.

Læringsmål

Kompetansemål etter 10. klasse

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne

- reflektere over drivkreftene bak oppdagelsesreisene og konsekvensene av dem
- beskrive hovedlinjer i utviklingen fra det førindustrielle samfunn til innføringen av ny teknologi under den industrielle revolusjon og fram til vår tid
- drøfte utviklingen av kolonialisme og imperialisme og gi eksempler på avkolonisering
- beskrive trekk ved Norge i senmiddelalder og under dansk overherredømme
- undersøke og gjøre rede for idéer og krefter som førte til frihetskamp og revolusjoner på 1700- og 1800-tallet og for følgene dette fikk for den demokratiske utviklingen i Norge
- presentere viktige utviklingstrekk i norsk historie på 1800- og 1900-tallet og hvordan de peker fram mot samfunnet i dag

- undersøke og presentere hovedtrekk ved samenes historie og rettighetskamp fra midten av 1800-tallet til i dag
- drøfte årsaker til og virkningene av sentrale internasjonale konflikter og samfunnsomveltninger på 1900- og 2000-tallet og reflektere over betydningen av handlingene til sentrale personer i moderne historie
- drøfte viktige omveltninger i samfunnet i nyere tid, og reflektere over hvordan dagens samfunn åpner for nye omveltninger
- samtale om politiske ideologier og standpunkter og om hvordan de påvirker tolkninger av historiske begivenheter
- reflektere over historiske hendelser og over hvordan samfunnet kunne ha blitt annerledes dersom disse hendelsene hadde utviklet seg på en annen måte
- søke og vurdere kritisk utvalgte historiske kilder for eget arbeid
- drøfte idealene om menneskeverd og reflektere over utviklingen av rasisme og diskriminering i et historisk og nåtidig perspektiv
- skrive samfunnsfaglige tekster i ulike sjangrer og lage, eller finne, illustrasjoner som bygger opp under den skriftlige fremstillingen

Vurderingskriterier

- Faglig kunnskap som vises gjennom, gruppearbeid, tekster og illustrasjoner i periodeheftet og avslutningsprøve.
- Muntlig innsats: faglig forståelse som vises gjennom spørsmål og /eller kommentarer.
- Orden i periodeheftet, layout, illustrasjoner og skrift.
- Innhold i periodeheftet.

Evalueringsform

- Muntlig underveis
- Fagprøve
- Hovedfagshefte

Timer: Periode på 2 uker	Lærer: Vibeke Collin
---------------------------------	-----------------------------

Innhold

- Samfunnsfaglig undersøkelse
- Rettighetslovgivning og menneskerettigheter
- Fordommer, rasisme og diskriminering.
- Kjønsroller, kjønnsidentitet og seksuell orientering
- Politikk og demokratiforståelse
 - Utviklingen av grunnloven, maktfordeling og parlamentarisme.
 - Politiske partier og sentrale politiske institusjoner
 - Internasjonale organisasjoner der Norge er medlem
 - Globalisering av handel og moderne verdensøkonomi
 - Årsaker til og mulige løsninger på globale klima- og miljøutfordringer; bærekraftig utvikling

Kompetansemål etter 10. klasse vil være

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- sette seg inn i og presentere en samfunnsfaglig undersøkelse; planlegge og gjennomføre en samfunnsfaglig småskala-undersøkelse, alene eller sammen med andre
- gjøre rede for hvordan ulike politiske partier fremmer ulike verdier og interesser, drøfte dette i forbindelse med aktuelle samfunnsspørsmål og argumentere for egne synspunkter
- gjøre rede for sentrale politiske institusjoner i Norge og rollefordelingen mellom dem og sammenligne med institusjoner i andre land
- undersøke og gjøre rede for nasjonale minoriteters stilling i Norge, før og nå, med vekt på fornorskning av samene og deres rettighetskamp
- beskrive hva rettighetslovgivning går ut på gjennom sentrale eksempler
- gi eksempler på hva samarbeid, medvirkning og demokrati innebærer nasjonalt, lokalt, i organisasjoner og i skolen
- beskrive hovedtrekkene i norsk økonomi og hvordan de henger sammen med den globale økonomien
- forklare begrepene holdninger, fordommer, rasisme og ekstremisme vurdere hvordan holdninger kan bli påvirket, og hvordan den enkelte og samfunnet kan motarbeide fordommer, rasisme og rasisme
- gi eksempler på hvordan et lovbrudd blir behandlet, diskutere årsaker til og følger av kriminalitet og forklare hvordan rettsstaten og rettspleien fungerer
- gjøre rede for oppgavene til viktige internasjonale organisasjoner der Norge er medlem
- undersøke og presentere grunnleggende menneskerettigheter og deres opprinnelse og reflektere over verdien av at de blir respektert
- beskrive og drøfte sider ved bærekraftig utvikling; den enkeltes ansvar og påvirkningsmulighet og betydningen av politiske beslutninger og strukturelle endringer

<p>Arbeidsform Frontalundervisning om oppbygning av samfunnet i forhold til politikk, rettsvesen og samfunnsliv, og korte tekster om de viktigste hendelsene og systemene som ligger til grunn. Daglig bearbeidelse i form av samtale og diskusjon. Samfunnsfaglig undersøkelse med valgt tema fra fagstoffet som gruppearbeid, med fremleggelse av undersøkelsen for klassen. Dagsaktuelle hendelser fra media blir presentert, blant annet gjennom daglig avislesing (avisuka). Samtaler og diskusjoner i forhold til menneskers rettigheter og brudd på disse, samt samfunnets utvikling og utfordringer i forhold til en bærekraftig utvikling. Aktuelle klipp fra film og tv.</p>
<p>Evalueringsform Muntlig vurdering og tilbakemeldinger underveis. Skriftlig vurdering ved periodens slutt.</p>
<p>Vurderingskriterier Muntlig deltakelse. Resultat på prøve, gruppearbeid og periodehefte.</p>

Hovedfag: 3 periodeuker	Lærer: Vibeke Collin
--------------------------------	-----------------------------

<p>Innhold:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Økonomisk geografi <ul style="list-style-type: none"> - Viktige naturressurser i ulike deler av verden - Det naturgeografiske grunnlaget for handel - Fordeling og utnytting av ressurser fra førindustriell tid til i dag - Framveksten av en verdenshandel - Matvarer, fibre, mineraler, olje, plast, vann - Begrepet bærekraft, menneskets økologiske fotavtrykk - Bærekraftig utvikling; sosiale, miljømessige og økonomiske aspekter
<p>Arbeidsform</p> <p>Resitasjon og sang med utgangspunkt i fagstoffet. Film relevant for temaene. Daglige lærerforedrag med nytt stoff, samt repetisjon og bearbeidelse av gårldagens fortellerstoff gjennom gjenfortelling, diskusjon og samtale. Felles utforming av stikkord, og eventuelt støttetekst. Individuelt arbeid og i grupper, både i forhold til repetisjon og i forhold til bearbeidelse og fordypning. Bli bedre kjent med verdenskartet, og kjenne til naturen, befolkningen, handelen og økonomien i de ulike deler av verden. Det trekkes linjer til historieundervisningen: europeerens kolonisering og kontinentenes innlemmelse i verdenshandelen danner historisk bakteppe for dagens globale mønstre. Den industrielle utviklingen fra den industrielle revolusjon er også viktig for forståelse for dagens situasjon i verden i forhold industrialisering, vare- og matproduksjon, arbeidernes arbeidsforhold, handel og forbruk.</p> <p>Hovedfagsbok med egne tekster og tilhørende relevante kart, tegninger og dikt</p>
<p>Kompetansemål etter 10. klasse vil være</p> <p><i>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • undersøke og skildre karakteristiske naturgeografiske trekk ved jordens kontinenter og havområder • utforske og presentere eksempler på samvirket mellom menneskers levevis og naturgeografiske forhold • ta i bruk ulike typer kart: fysiske, politiske og økonomiske, digitale og papirbaserte • bruke kunnskap om målestokk og koordinater i eget arbeid • gjøre rede for og reflektere over forekomsten av betydningsfulle naturressurser og deres fordeling, utnyttelse og betydning for verdenshandelen • trekke linjer fra geografisk kunnskap til innhold fra andre fag som samfunnskunnskap, historie og naturfag • drøfte og vurdere aktuelle spørsmål knyttet til klima og bruk, pleie og vern av jordens naturgrunnlag
<p>Evalueringsform</p> <p>Muntlig vurdering og tilbakemeldinger underveis. Skriftlig vurdering ved periodens slutt.</p>
<p>Vurderingskriterier</p> <p>Muntlig deltakelse i arbeidet med fagstoffet. Utforming av tekster og relevante illustrasjoner i periodeheftet. Innsats og deltakelse i gruppearbeid/fordypningsoppgave. Kunnskapsnivå og evne til å bruke fagstoffet i den avsluttende prøven.</p>

Fag: Gymnastikk

Klasse: 9.

Timer: 2 timer pr. uke

Lærer: Espen Aske

Innhold

- Friidrett
- Turn og akrobatikk
- Stasjonstrening og sirkeltrening
- Kroppsfokus og kroppsidentitet, respekt for ulikheter og likeverd
- Svømmeteknikker, livredning
- Flerfaglige ekskursjoner og overnattingsturer
- Å ferdes i naturen på hensynsfullt vis; allemannsretten
- Ballspill

Arbeidsform

- Øvelser der elevene må jobbe mot tyngdekraften.
- Turnøvelser som er formkravfulle, enkle og nøyaktige.
- Kondisjonsøvelser.
- Ballspill med krav til styrke og utholdenhet.
- Orientering m/ kompass.

Kompetansemål etter 10. klasse vil være

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- delta ut fra egne forutsetninger i et utvalg idretter og kjenne til teknikk, taktikk og treningsprinsipper i et utvalg individuelle idretter og lagidretter
- utføre flere svømmeteknikker og gjennomføre utendørs livredning
- forklare og utføre livbergende førstehjelp
- reflektere over hvordan ulike framstillinger av kropp i media påvirker bevegelsesaktivitet og forhold til egen kropp
- planlegge og lede kroppsøvingsaktiviteter med tanke på å inkludere alle
- vurdere egne erfaringer fra kroppsøvingsaktiviteter og planlegge, gjennomføre og vurdere egentrening av ulike slag, også ved skade og sykdom
- drøfte sammenhenger mellom fysisk aktivitet, livsstil og helse
- praktisere former for friluftsliv i ulike naturmiljø
- orientere seg ved hjelp av kart og spor i varierte terrengetyper
- planlegge og ta medansvar for gjennomføring av overnattingsturer til ulike årstider
- vurdere risiko og trygghet ved ulike uteaktiviteter

Evalueringsform

- Muntlig tilbakemelding i timene.
- Skriftlig evaluering til foreldresamtalene.
- Skriftlige vitnesbyrd.

Vurderingskriterier

- Ferdigheter.
- Innsats.
- Kunnskap.

Fag: Eurytmi

Klasse: 9.

Timer: 1 t/u i delt klasse i 6 uker	Lærer: Cathrine Skartum Pianist: Marie Relling
--	---

Innhold

Grunnleggende øvelser som utvikler balanse, rytmefølelse, koordinasjon og tilstedeværelse i rommet både hos den enkelte og i samspill med andre elever.

Perfeksjonering av de viktigste pedagogiske stavøvelsene med variasjoner.

Enkle former og geberder øves til dikt.

Takt, rytme og melodi øves inn ved eurytmisk fremstilling av musikkstykker.

Kombinere enkle geometriske former til et helhetlig uttrykk.

Arbeide med dikt på norsk og engelsk ut fra rytme, vokaler og konsonanter.

Norske folkedanser og internasjonale folkedanser fra Balkan, Storbritannia, Russland og Amerika. Ringdanser og pardanser.

Medvirke i skolens Mikkelsmess-spill som prinsesse og terner, vakter og fanebærere for dragen.

- Dikt, prosatekster og ballader i ulike språk og dialekter
- Dagsaktuelle temaer belyst i tekster fra verdenslitteraturen
- Korte og lengre musikkstykker fra ulike tider og tradisjoner
- Fordypning av grunnelementer og deres innbyrdes samspill, både i språk og musikk
- Fraseringer, pauser og cesurer, flyt, dynamikk, rytme, puls, melodi, dur, moll og dissonanser
- Motsetninger og kontraster i innhold og form, for eksempel humor og alvor
- Fotstillinger, hodestillinger og sjelegeberder knyttet til uttrykk og karakter
- Grammatikalske øvelser knyttet til verb og substantiv
- Sosiale øvelser som for eksempel Jeg-Du-Vi
- Stavøvelser i ulike kombinasjoner og komposisjoner, i forhold til kropp, rom og retning
- Geometriske former og formforvandlinger
- Eurytmiske grunnformer som åttetall, ellipse, sirkler og spiraler varieres og utvikles i vanskelighetsgrad
- Variert bruk av speilformer og bevegelseskanon i koreografier
- Gruppearbeid med øvelse i å skape egne koreografier
- Tverrfaglige prosjekt
- Norsk folkelig dans og internasjonal folkedans

Arbeidsform

Øvelser på krets og frontalt i rommet, både i stor gruppe og i mindre grupper.

Framføring av innøvd program for andre klasser og foresatte.

<p>Kompetansemål etter 10. klasse vil være</p> <p><i>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</i></p> <ul style="list-style-type: none">• skape og uttrykke helhet og sammenheng mellom form, innhold og gester i lyriske, episke og dramatiske tekster sammen med andre• gi et samlet og helhetlig bevegelsesuttrykk til utvalgte musikkstykkers innhold og form sammen med andre• bruke grunnelementer i språk og musikk i arbeidet med egne koreografier• utføre stavøvelser med sikkerhet, samt skape egne former og koreografier bygget på disse• utføre ulike geometriske former og formforvandlinger• planlegge, innøve og delta i fremførelser av eurytmi for et publikum, hvor arbeidet med kostymer og scenebelysning inngår
<p>Vurderingskriterier</p> <p>Faglig fokus og forståelse, evne til samarbeid og gjennomføring av oppgavene/øvelsene.</p>
<p>Evalueringsform</p> <p>Evalueringsform muntlig fortløpende gjennom året, skriftlig halvårsvurdering og ved skoleårets slutt.</p>

Fag: Musikk

Klasse: 9.

<p>Timer: 2 timer i uken i perioder. Ukentlig korøvelse I tillegg kommer en to ukers periode i musikkhistorie</p>	<p>Lærer: Martine Biong og David Foster-Pilkington (musikk) Marie Relling (Kor)</p>
--	--

<p>Innhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sang i ulike sjangrer • Oppvarmingsøvelser for sang • Musikalske leker og øvelser: sangleker, bevegelser, rytmiske øvelser, improvisasjon, komposisjon • Videreføring av samspill i grupper med djembe eller andre rytmeinstrumenter, keyboard og/eller gitarspill med enkel besifring • Bruk av partitur med g- og f-nøkkel • Akkompagnement til sanger, i gruppe eller hel klasse • Sentrale trekk ved en musikkhistorisk epoke, med lytteeksempler • Komponistbiografier • Forskjellige akkorders oppbygging; treklanger • Afroamerikansk sangtradisjon: work songs, spirituals, bluesmusikkens opprinnelse og videre utvikling, med lytteeksempler og/eller musikalsk aktivitet • Samtaler om musikk som menneskelig uttrykksmiddel
<p>Arbeidsform Arbeidsform Hovedsakelig praktisk-utøvende arbeid med musikk. Innøving av sentrale sanger og låter fra tiårene mellom 1950 og 2000. Innøving av låter med gitar og tangentinstrumenter sammen med vokal, både solo og flerstemt. Fremføring. I tillegg skriftlige oppgaver om en artist og/eller sjanger.</p>
<p>Kompetansemål etter 10. klasse vil være <i>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bruke stemmen og kroppen i musikalske oppvarmingsøvelser og korsang • øve inn og framføre sanger fra ulike sjangrer, kulturer og historiske epoker • delta i samspillgrupper med sang og instrumenter • benytte et partitur med g- og f-nøkkel • gjenkjenne ulike musikk sjangrer og beskrive noen av deres grunnelementer • beskrive noen typiske kjennetegn for sentrale komponisters musikk • utforske og diskutere betydningen av musikk som et menneskelig uttrykksmiddel og i et samfunnsperspektiv
<p>Evalueringsform Vurdering av innsats, bidrag i samspill og musikalske prestasjoner underveis og som sluttvurdering. Vurdering av teoretisk forståelse og skriftlige arbeider. Oppsummerende prøve fra rockens historie og vurdering av samspillprosjektet.</p>
<p>Vurderingskriterier</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Arbeid og engasjement: muntlig deltagelse samt evnene til å lytte og samarbeide med andre. 2) Skriftlig arbeid: Et fyldig, oversiktlig prosjekt presentasjon med sammensatte tekster og illustrasjoner. 3) Kor: Deltakelse, aktivitet, samarbeid og oppfølging av instruksjon 4) Musikkhistorie: <ol style="list-style-type: none"> a) Et fyldig, oversiktlig periodehefte med sammensatte tekster og illustrasjoner. b) Avsluttende prøve der gjennomgåtte verk gjenkjennes og kunnskapsstoff vektlegges.

Timer: 3 ukers periode	Lærer: Vibeke Collin
---	---------------------------------------

<p>Innhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biografier • Jødedom: Sentrale skrifter, arkitektur og kunst, ritualer og tradisjoner • Kristendom: Kirkehistorie fra reformasjonen til i dag. Sentrale skrifter, arkitektur og kunst, ritualer og tradisjoner • Islam: Sentrale skrifter, arkitektur og kunst, ritualer og tradisjoner • Sentrale ideer i livssynshumanismen; framvekst og etikk • Mangfold innen religionene og livssynene • Ulike livspraksiser knyttet til religion og livssyn • Ethiske og filosofiske spørsmål og dilemmaer i lys av religioner og livssyn • Menneskerettigheter, religionsfrihet, religiøs misjonering, livssynshumanisme • Gjenstander, klær, mat og hverdagstradisjoner knyttet til religioner • Ulike syn på barndom, familie og samliv
<p>Arbeidsform</p> <p>Fortellerstoff, formulering av egne tekster basert på undervisning, tegning av relevante illustrasjoner knyttet til tekstene. Lese tekster knyttet til stoffet. Små muntlige fremlegg på bakgrunn av hovedfagsstoffet. Diskusjoner over ulike spørsmål og problemstillinger. Besøke religiøse hus dersom mulig, eller se bilder og film.</p>
<p>Kompetansemål etter 10. klasse vil være</p> <p><i>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bruke og drøfte fagbegreper om religioner og livssyn • sammenligne og vurdere ulike kilder til kunnskap om religioner og livssyn • delta i samtaler om kristendommens betydning i Europa i middelalder og renessanse og gjøre rede for viktige hendelser og skikkelser i kristendommens historie fra reformasjonen til i dag • presentere hovedtrekk ved kunst og arkitektur knyttet til kristendommen • utforske og presentere sentrale trekk ved mangfold og utbredelse av kristendommen i dag • gjøre rede for og reflektere over samenes og andre urfolks religions- og livssynstradisjoner • gi eksempler på karakteristiske trekk ved jødedom, islam, hinduisme og buddhisme i dag og vise kjennskap til kulturelle og sosiale impulser som er særegne for disse religionene • undersøke og presentere sentrale ideer fra livssynshumanisme og andre ikke-religiøse livssyn • øve faglig innenfraperspektiv i presentasjon av ulike religioner og livssyn som livstolkning • reflektere over eksistensielle spørsmål knyttet til oppvekst og liv i et mangfoldig og globalt samfunn • identifisere og drøfte aktuelle etiske problemstillinger knyttet til menneskerettigheter og levekår globalt sett • utforske etiske ideer fra sentrale skikkelser i filosofihistorien og i religiøse og livssynsbaserte tradisjoner

Vurderingskriterier

- Faglig kunnskap som vises gjennom gruppearbeid, tekster og illustrasjoner i periodeheftet og avslutningsprøve.
- Muntlig innsats: faglig forståelse som vises gjennom spørsmål og /eller kommentarer.
- Orden i periodeheftet, layout, illustrasjoner og skrift.
- Innhold i periodeheftet.

Evalueringsform

Muntlig evaluering underveis. Skriftlig evaluering av muntlige fremlegg, gruppearbeidet og arbeidsbok. Sluttprøve.

Naturfag

Kompetansemål etter 10. klasse vil være

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttakelse og formulere iakttakelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk
- stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar
- gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget
- gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling
- redegjøre for prinsippene i et økosystem, beskrive ulike typer økosystemer og bruke kunnskapen i drøfting av betydningen av naturmangfold, trusler mot mangfoldet og mulige tiltak
- drøfte ulike energiformer, energibruk og –overforbruk, lokalt og globalt
- gjøre rede for begrepene vær og klima, drøfte ulike klimamodeller og hvordan menneskelig aktivitet kan påvirke klima
- beskrive hovedtrekk i evolusjonsteorien og teorien om naturlig seleksjon
- gjøre rede for hovedgruppene av næringsstoffer, deres karakteristiske egenskaper og betydning for ernæringsprosessene hos mennesket
- bruke kunnskap om næringsmidler for å undersøke og drøfte spørsmål knyttet til helse
- formidle grunnleggende kunnskap om menneskekroppens organer, funksjoner og prosesser
- drøfte spørsmål knyttet til kjønnsidentitet og seksualitet
- lese et geosentrisk stjernekart, gjenkjenne stjernetegn og planeter og gjøre rede for solsystemet, sol- og måneformørkelse og bruk av almanakk
- forklare prinsippene om platetektonikk, vise kjennskap til viktige bergartsdannende mineraler og bruke grunnbegreper i geologisk systematikk
- beskrive grunntrekk ved forbrenning og petrokjemiske prosesser, forklare oksidasjon og reduksjon og presentere kjemiske forsøk med hjelpestoffer som reagens og indikator
- bruke kunnskap om grunnstoffer til å forklare grunnstrukturene i det periodiske systemet
- utforske en bredde av fenomener innen fysikkens ulike områder, prøve ut hypoteser og gjøre rede for sentrale lovmessigheter og hvordan de er tatt i bruk i utvikling av redskaper og teknologi

Naturfag

Kompetansemål 10. klasse [fordelt på fag og årstrinn \(AB 02.10.2020\)](#)

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

Fysikk 8.kl.

- utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttakelse og formulere iakttakelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk
- stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar
- gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget

<ul style="list-style-type: none"> • gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling
<p>Astronomi som del av fysikk 8.kl.</p> <ul style="list-style-type: none"> • lese et geosentrisk stjernekart, gjenkjenne stjernetegn og planeter og gjøre rede for solsystemet, sol- og måneformørkelse og bruk av almanakk (som del av astronomi)
<p>Fysikk 9.kl.</p> <ul style="list-style-type: none"> • utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttagelse og formulere iakttagelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk • stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar • gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget • gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling
<p>Fysikk 10.kl.</p> <ul style="list-style-type: none"> • utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttagelse og formulere iakttagelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk • stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar • gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget • gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling • utforske en bredde av fenomener innen fysikkens ulike områder, prøve ut hypoteser og gjøre rede for sentrale lovmessigheter og hvordan de er tatt i bruk i utvikling av redskaper og teknologi • drøfte ulike energiformer, energibruk og –overforbruk, lokalt og globalt • gjøre rede for begrepene vær og klima, drøfte ulike klimamodeller og hvordan menneskelig aktivitet kan påvirke klima
<p>Kjemi 8.kl.</p> <ul style="list-style-type: none"> • utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttagelse og formulere iakttagelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk • stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar • gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget • gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling
<p>F.o.m. skoleåret 2020/21 kommer 8.kl. til å ha kompetansemålene som er knyttet til 9.kl. AB 02.10.2020</p>

<p>Kjemi 9.kl.</p> <ul style="list-style-type: none">• utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttakelse og formulere iakttakelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk• stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar• gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget• gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling• gjøre rede for hovedgruppene av næringsstoffer, deres karakteristiske egenskaper og betydning for ernæringsprosessene hos mennesket• bruke kunnskap om næringsmidler for å undersøke og drøfte spørsmål knyttet til helse <p>f.o.m. skoleåret 2021/22 kommer 9.kl. til å ha kompetansemålene som er knyttet til 8.kl. AB 02.10.2020</p>
<p>Kjemi 10.kl.</p> <ul style="list-style-type: none">• utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttakelse og formulere iakttakelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk• stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar• gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget• gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling• beskrive grunntrekk ved forbrenning og petrokjemiske prosesser, forklare oksidasjon og reduksjon og presentere kjemiske forsøk med hjelpestoffer som reagens og indikator• bruke kunnskap om grunnstoffer til å forklare grunnstrukturene i det periodiske systemet• drøfte ulike energiformer, energibruk og –overforbruk, lokalt og globalt
<p>Biologi 8.kl.</p> <ul style="list-style-type: none">• utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttakelse og formulere iakttakelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk• stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar• gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget• gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling

<p>Biologi 9.kl.</p> <ul style="list-style-type: none">• utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttakelse og formulere iakttakelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk• stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar• gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget• gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling• formidle grunnleggende kunnskap om menneskekroppens organer, funksjoner og prosesser• drøfte spørsmål knyttet til kjønnsidentitet og seksualitet
<p>Biologi 10.kl.</p> <ul style="list-style-type: none">• utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttakelse og formulere iakttakelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk• stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar• gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget• gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling• redegjøre for prinsippene i et økosystem, beskrive ulike typer økosystemer og bruke kunnskapen i drøfting av betydningen av naturmangfold, trusler mot mangfoldet og mulige tiltak
<p>Geologi 10.kl.</p> <ul style="list-style-type: none">• utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttakelse og formulere iakttakelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk• stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar• gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget• gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling• forklare prinsippene om platetektonikk, vise kjennskap til viktige bergartsdannende mineraler og bruke grunnbegreper i geologisk systematikk

Fag: Fysikk, Elektrisitet Klasse: 9.

Timer: 4 uker i hovedfag	Lærer: Anders Berg
---------------------------------	---------------------------

<p>Innhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Magnetisme og elektrisitet</i> <ul style="list-style-type: none"> - Naturlig magnetisme i mineraler og metaller - Elektrisitet som naturfenomen, f.eks. statisk elektrisitet, lyn - Magnetismens polære karakter, tiltrekning og frastøtning - Jordens magnetfelt, beliggenheten av de magnetiske polene - Likestrømskilder; batteri, akkumulator - Enkel elektromotor, strømkrets - Varmeovn, kokeplate, strykejern m.m. flyttet fra 8.kl. til 9.kl.AB • <i>Elektrisitet</i> <ul style="list-style-type: none"> - Videre om elektromotor, generator, transformator - Spenning, strømstyrke, motstand, Ohms lov - Vind- og vannkraft
<p>Arbeidsform</p> <ul style="list-style-type: none"> • Frontalundervisning • Demonstrasjonsforsøk som lærer utfører • Forsøk som elevene utfører • Lesetekster utlevert av lærer • Forsøksbeskrivelser i arbeidsbok
<p>Læringsmål Fysikk 9.kl.</p> <ul style="list-style-type: none"> • utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttagelse og formulere iakttagelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk • stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar • gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget • gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling
<p>Evalueringsform Muntlig deltagelse av eleven underveis i perioden og skriftlig etter periodens avslutning med periodehefte og prøve.</p>
<p>Vurderingskriterier</p> <ul style="list-style-type: none"> • faglig kunnskap som vises gjennom delprøver, avslutningsprøve og egne tekster/illustrasjoner i periodeheftet. • Muntlig innsats; faglig forståelse gjennom spørsmål og/eller kommentarer • orden i periodeheftet; dvs. layout, illustrasjoner, skrift. • innhold i periodeheftet; om det er fullstendig.

Timer: Hovedfagsperiode: 3 uker	Lærer: Anders Berg
--	---------------------------

<p>Innhold <i>Næringsstoffenes kjemi, organisk kjemi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Sukker <ul style="list-style-type: none"> o Forholdet til vann og varme o Sukkerdannelsen i planten; ulike sukkerarter o Forholdet mellom luft, lys og vann; fotosyntesen o Fehlings væske som reagens - Stivelse <ul style="list-style-type: none"> o Mel av korn og potet o Stivelsens forhold til vann og varme o Stivelse i planten o Cellulose – stivelse - sukker - Fett og olje <ul style="list-style-type: none"> o Kilder til vegetabilsk og animalsk fett o Oljer fra ulike planter; lukt, konsistens, forhold til ild og vann o Utvinning gjennom kaldpressing, varmepressing og ekstraksjon o Framstilling av såpe - Protein <ul style="list-style-type: none"> o Eggehvite; substansens forhold til vann, luft og varme o Brenne proteinrike substanser; nitrogen - Melk <ul style="list-style-type: none"> o Sukker, fett og protein
<p>Arbeidsform</p> <ul style="list-style-type: none"> -samtale dagen etter forsøk/demonstrasjoner. -avskrift av stikkord og tegning. -formulere egen tekst og lage egne tegninger i periodeheftet. -særøppgave i et selvvalgt område av hovedfagsstoffet -avsluttende prøve
<p>Læringsmål Eleven skal kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttakelse og formulere iakttakelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk • stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar • gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget • gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling • gjøre rede for hovedgruppene av næringsstoffer, deres karakteristiske egenskaper og betydning for ernæringsprosessene hos mennesket • bruke kunnskap om næringsmidler for å undersøke og drøfte spørsmål knyttet til helse
<p>Evalueringsform Muntlig deltagelse av eleven underveis i perioden og skriftlig etter periodens avslutning med periodehefte, særøppgave og prøve</p>

Timer: Periode på 4 uker	Lærer: Vibeke Collin
---------------------------------	-----------------------------

<p>Innhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Humanbiologi</i> <ul style="list-style-type: none"> - Skjelett, ledd og muskulatur - Syn og hørsel, balanse, lukt, smak, varme- og berøringssans - Øyets og ørets anatomi - Kjønn og kjønnsidentitet
<p>Læringsmål</p> <p>Eleven skal få et helhetlig bilde av menneskekroppen. De skal kjenne til skjelettets- og muskulaturens oppbygging, ulike knokkelformer og ledd, deres form og funksjon. Kunne gjøre rede for kroppens sanser og deres funksjon.</p> <p>Biologi 9.kl.</p> <ul style="list-style-type: none"> • utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttagelse og formulere iakttagelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk • stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar • gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget • gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling • formidle grunnleggende kunnskap om menneskekroppens organer, funksjoner og prosesser • drøfte spørsmål knyttet til kjønnsidentitet og seksualitet
<p>Arbeidsform</p> <p>Frontalundervisning. Repetisjon av gårsdagens stoff. Samtale og gjenfortelling. Arbeid i periodehefte. Skrive egenproduserte og gitte tekster. Tegninger og illustrasjoner. Gjøre sanseøvelser.</p>
<p>Evalueringsform</p> <p>Muntlig tilbakemelding underveis. Skriftlig tilbakemelding på arbeidet i periodeheftet, og på den avsluttende prøven.</p>
<p>Vurderingskriterier</p> <p>Muntlig deltakelse i felles gjennomgang og bearbeidelse. Tekster og illustrasjoner i periodeheftet. Kunnskapsnivået og evnen til å bruke kunnskapen på prøven.</p>

Kunst og håndverk

Fag: Maling

Klasse: 9.

Timer: 1 time i uken	Lærer: Andrea Andersson
-----------------------------	--------------------------------

<p>Innhold</p> <p>Linje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppgaver knyttet til den menneskelige skikkelsen og menneskelige proporsjonene: <ul style="list-style-type: none"> - Tegning av ansikt en face og i profil - Tegning av en mann, en kvinne og en toåring • Oppgaver knyttet til kunst- og kulturhistorien, eks. tegning av kjente portretter <p>Farge</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akvarell: Den industrielle revolusjonen • Oppgaver knyttet til kunst- og kulturhistorien • Naturstudier, farge- og luftperspektiv, akvarell • Det estetiske av ulike blandingsfarger som et eget øvelsesfelt • Evt. sort/hvitt-teknikker, så som tusjmaleri <p>Form</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forholdet mellom form og funksjon; frihet og bundethet, her maling av industrielle bygninger og dens former, årsak og virkning av den industrielle revolusjonen med dens luftforurensning <p>Materialer og teknikker</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erfaringer med malematerialer, så som akvarell, der en ny farge, indigo, blir tatt i bruk md de ulike blandingsmulighetene den gir, dessuten blyant og evt. tusj. • Materialkunnskap • Globale og miljømessige spørsmål i forbindelse med materialbruk • Teknikker og anvendelse av materialbruk knyttet til kunst- og kulturhistorien
<p>Arbeidsform</p> <p>Frontalundervisning med innføring i litt teori, før det arbeides med de praktiske øvelser. Hver elev arbeider selvstendig med eget arbeid. Elevene skal</p> <ul style="list-style-type: none"> • male med akvarellfarge på akvarellpapir • tegne ved hjelp av blyant og evt. tusj på tegnepapir • øve tegning av tredimensjonale former så som menneskelige proporsjoner, gjerne med lys- og skyggevirksomheter • kopiere enkle tegninger eller malerier og disponere plass hensiktsmessig på arket • lære å bruke evt. andre male- og tegneredskaper, så som kunstertusj
<p>Kompetansemål</p> <ul style="list-style-type: none"> • utforske lys- og skyggevirksomheter og linjeperspektiv i tegning • undersøke og beskrive karakteristiske trekk ved ornamentikk, formspråk, fargebruk og kunstneriske uttrykksformer fra ulike kunsthistoriske epoker • undersøke og drøfte aktuelle samfunnsproblemer knyttet til kunst og håndverk • utforske og anvende hensiktsmessige teknikker for komposisjon, fargebruk, lys og skygge
<p>Evalueringsform</p> <p>Muntlig tilbakemelding underveis, skriftlig halvårsvurdering og årsvurdering ved slutten av året.</p>
<p>Vurderingskriterier</p> <p>Perioden vurderes etter engasjement og leverte arbeider med fagstoffet i timene.</p>

Fag: Håndarbeid

Klasse: 9.

Timer: 2 t/u periodevis 18 uker i delt klasse	Lærer: Vibeke Collin
<p>Innhold</p> <p>Form</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forholdet mellom form og funksjon; frihet og bundethet, årsak og virkning: lage gode, funksjonelle klær • Det estetiske som et eget øvelsesfelt: valg av farger på dukken, og design av klær • Oppgaver knyttet til den menneskelige skikkelse: proporsjoner på kroppen i arbeidet med dukken <p>Materialer og teknikker</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erfaringer med tekstil og eventuelt lær: lage dukke med klær, og eventuelt et klesplagg til seg selv • Materialkunnskap og designkunnskap: hvilke materialer egner seg til dukken, og til klær • Globale og miljømessige spørsmål i forbindelse med materialbruk: samtale og erfaring med ulike materialer i arbeidsoppgaver og i klesproduksjon. • Fra konstruksjon til montering: klesdesign og -søm • Teknikker og anvendelse av materialbruk knyttet til kunst- og kulturhistorien: ulike teknikker når det lages dukker og klær 	
<p>Arbeidsform</p> <p>Lærer gjennomgår materialer og teknikker, og demonstrer arbeidet som skal gjøres. Elevene får kjenne på ulike materialer, og hvordan disse oppfører seg og kan benyttes. Samtale om materialer og miljømessige spørsmål til produksjon og forbruk. Elevene følger muntlig forklaring og demonstrasjon, og også skriftlige forklaringer og mønstre. Til dukkene er det trinn for trinn demonstrasjon. Til søm av eget plagg vektlegges evnen til å lage/følge mønster og forklaringer. Her vil også ulike tekstiler demonstreres og diskuteres i forhold til bruk og komfort.</p> <p>Oppgave 1: Det lages ulike produkter i ull og bomull: engler, tovede kuler og dukker med klær. Eget design og bruk av ulike teknikker vektlegges til klærne. Klipping av mønsterdeler, håndsøm, maskinsøm, og evnt også toving, strikking og hekling (klær).</p> <p>Oppgave 2: Sy/redesigne et plagg til eget bruk ut ifra egne mål. Bruke ferdigmønster og følge arbeidsbeskrivelsen: Måle, tilpasse, klippe ut, overkaste alle deler, og sy sammen på maskin.</p>	
<p>Læringsmål for håndarbeidsfaget</p> <p>Design og lage bruksgjenstander (klesplagg og/eller veske eller lignende) med god funksjon og passform. Velge egnede redskaper og teknikker i planlegging og gjennomføring av oppgaver med materialer som lær, tekstil og papir. Undersøke og drøfte bruk av materialer og teknikker ut fra hensyn til miljø og bærekraftig ressursbruk.</p>	
<p>Evalueringsform</p> <p>Muntlig tilbakemelding underveis, skriftlig halvårsvurdering og sluttvurdering for klassetrinnet</p>	
<p>Vurderingskriterier</p> <ul style="list-style-type: none"> - materialforståelse - kunne følge og forstå en arbeids-/sømbeskrivelse, forstå fagbegrepene - kunne tre symaskinen og sy rette sømmer og sikk-sakk - kunne klippe delene nøyaktig og følge trådretningen i stoffet - kunne holde orden på tingene man bruker, rydde etter seg, fullføre oppgavene 	

Fag: Tresløyd

Klasse: 9.

Timer: 4 timer per uke i 10 uker	Lærer: Kelvin Bass
--	------------------------------

<p>Innhold</p> <p>Form</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forholdet mellom form og funksjon; frihet og bundethet, årsak og virkning • <p>Materialer og teknikker</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tre og materialkunnskap og designkunnskap • Globale og miljømessige spørsmål i forbindelse med materialbruk. • Fra konstruksjon til montering • Teknikker og anvendelse av materialbruk knyttet til kunst- og kulturhistorien
<p>Arbeidsform</p> <p>Elevene oppfordres til å lage egne målsatte tegninger til oppgavene. Skrinet skal settes sammen med lim og tapping (sinketeknikken), uten bruk av skruer eller spiker. Lokket lamineres i en buet form med staver og festes med hengsler. Vegghyllen, med to hyller og to sidestykker, blir satt sammen med gjennomføringer og kiler.</p>
<p>Læringsmål</p> <ul style="list-style-type: none"> • undersøke og drøfte aktuelle samfunnsspørsmål knyttet til kunst og håndverk • skape tredimensjonale former i ulike materialer • designe og framstille bruksgjenstander med god funksjon • velge egnede redskaper og teknikker i planlegging og gjennomføring av oppgaver med materialer som tre, metall, lær, tekstil og papir, • undersøke og drøfte bruk av materialer og teknikker ut fra hensyn til miljø og bærekraftig ressursbruk.
<p>Evalueringsform</p> <p>Selvstendighet i innsats og konsentrasjon i timene. Håndverksmessig vurdering av det ferdige produktet og i forhold til den opprinnelige tegningen.</p>
<p>Vurderingskriterier</p> <p>Materialforståelse Håndtering av verktøy Nøyaktighet Forståelse for form Tilegnede ferdigheter Forståelse for overflate av ferdig produkt</p>

Fag: Modellering

Klasse: 9

<p>Timer: 4 timer per uke i todelt grupper, der hver gruppe får en periode med 8 uker</p>	<p>Lærer: Kelvin Bass</p>
<p>Innhold</p> <p>Form</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forholdet mellom form og funksjon; frihet og bundethet • Oppgaver knyttet til den menneskelige skikkelse <p>Materialer og teknikker</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erfaringer med leire. • Teknikker og anvendelse av materialbruk knyttet til kunst- og kulturhistorien 	
<p>Arbeidsform</p> <p>Oppgaver rundt konvekse og konkave former elevene bruker disse formene i samspill i for eksempel å lage ansikter og masker, portretter og karikaturer. Øvelser i teknikker med og uten redskaper.</p>	
<p>Kompetansemål</p> <ul style="list-style-type: none"> • undersøke og beskrive karakteristiske trekk ved ornamentikk, formspråk, fargebruk og kunstneriske uttrykksformer fra ulike kunsthistoriske epoker • undersøke og drøfte aktuelle samfunnsproblemer knyttet til kunst og håndverk • skape tredimensjonale former i ulike materialer 	
<p>Evalueringsform</p> <p>Muntlig og skriftlig tilbakemelding. Det vil bli både en halvårs- og en årsvurdering.</p>	
<p>Vurderingskriterier</p> <p>Perioden vurderes etter engasjement og fullførte arbeider etter fagstoffet laget i timene.</p>	

Timer: 1 time pr uke	Lærer: Nina Wiik Bjørnøy
-----------------------------	---------------------------------

Utdanningsvalg består av undervisning, praksisuke, informasjon fra ulike relevante kilder og individuell veiledning. Det kan også inneholde besøk på ulike arbeidssteder og besøk av ulike yrkesgrupper på skolen.

Praksisuken planlegges slik at de ivaretar opplæring i dette og andre fag samtidig. I 10. klasse arrangeres informasjonsmøter med elever og foresatte om videregående opplæring og det legges til rette for at elevene kan besøke noen skoler som er aktuelle å søke på. Skolens rådgiver er tett på elevene opp mot valg av videregående skole.

Arbeidsform

Undervisningen vil være variert og gi gode muligheter for diskusjon, samtale og refleksjon. Elevene skal arbeide individuelt, i par og i store og små grupper. De skal også være ute i arbeidsuke og gjøre ulike praktiske øvelser og arbeid i timene.

Læreverk er arbeidsheftet «Min framtid», boka «Utdanningsvalg; karrierelæring og livsmestring», nettressursen «utdanning.no», samt seminar for lærere i utdanningsvalg

Kompetansemål etter 10. klasse vil være

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- oppsøke og tilegne seg kunnskap om lokalt nærings- og arbeidsliv
- samle, bruke og analysere informasjon om utdanning og arbeid
- vurdere arbeidsmåter og -muligheter innenfor noen valgte utdanningsprogram og yrker
- reflektere over betydningen av å delta i arbeidslivet for livsmestring og personlig vekst
- utvikle og bruke mestringsstrategier i møte med overganger og utfordringer knyttet til utdanning og yrkesvalg
- formulere egne kortsiktige og langsiktige utdannings- og yrkesplaner og reflektere over utdanninger og yrker i forhold til egne interesser, styrker og egenskaper
- drøfte hvordan bærekraftsmål, teknologi og konjunkturer påvirker arbeidsliv, yrker og arbeidsmåter
- utforske og drøfte hva og hvem som kan påvirke egne valg, blant annet hvordan kjønn kan påvirke utdannings- og yrkesvalg
- tolke stillingsannonser, skrive CV og jobbsøknad med mottakerbevissthet

Vurderingskriterier

Muntlig deltakelse, skriftlige oppgaver, selvstendig tenking, finne relevant informasjon, presentere noe for andre eller lærer, begrunne valg, ha en fullstendig fagmappe /utfylt arbeidsbok, delta i både par og gruppeoppgaver.

Evalueringsform

Deltatt (ingen individuell vurdering i faget)

Fag: Data

Klasse: 9.

Timer: Integrert i undervisningen i norsk og matte, samt i relevant hovedfagsundervisning	Lærer: Vibeke Collin og Espen Aske
--	---

Innhold 8.-10. klasse

- Opphavsrett
- Kildesøk, kildehenvisning, kildekritikk
- Avansert tekstbehandling
- Tallbehandling; bruk av regneark
- Bruk av digitale kart
- Bildebehandling og enkel grafisk design
- Grunnleggende koding, programmering, skripting, tallsystemer
- Datateknologiens historie og betydning i nåtid og nær framtid
- Sosiale og etiske spørsmålsstillinger
- Kunstig intelligens og autonome systemer
- Informasjon og kunnskap, sosiale medier

Arbeidsform

Frontalundervisning, individuelt arbeid på skolens maskiner, arbeidsoppgaver på egen maskin. Undervisning på storskjerm med projektor.

I forbindelse med fordypningsoppgaver vil det jobbes med søk etter kilder og behandling av disse i forhold til opphavsrett, kildehenvisning, og i å oppøve evnen til et kritisk blikk på hvilke kilder som benyttes.

Tekstbehandling vil arbeides med i hovedsak i fordypningsoppgaver som særoppgave og i å lage magasin for eksempel etter seilturen Mathilde. Her vil også bildebehandling komme inn. Sosiale medier vil jobbes med som en arena med publikum, og som et verktøy for diskusjon og bearbeidelse. Hvordan presentere noe man vil nå ut med?

Digitale kart kommer inn i geografiundervisningen.

Læringsmål

Kompetansemål etter 10. klasse

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- utforske bruk av digitale verktøy for ulike oppgaver
- gjøre rede for operativsystemer og bruke kontorstøttesystemer
- søke i og vurdere ulike nettbaserte kilder til informasjon og kunnskap
- praktisere korrekte kildehenvisninger
- utvikle sammensatte tekster og presentasjoner med digitale verktøy
- ta i bruk grunnleggende programmering
- utforske kreativ bruk av digital teknologi
- begrunne og drøfte forhold omkring nettvett, opphavsrett og risikomomenter i bruk av
 - moderne datasystemer
- utforske og diskutere individ- og samfunnsrelaterte spørsmål knyttet til IKT
- drøfte og vurdere menneskelige og etiske spørsmål knyttet til teknologiens plass og utvikling
- i samfunnet og den enkeltes liv
- undersøke og reflektere over temaet kunstig intelligens og autonome systemer

Vurderingskriterier

Kunne lage ulike dokumenter og lagre dem med god oversikt og orden i mapper.

Ha forståelse for enkle, faglige uttrykk.

Kunne søke opp kilder og informasjon, kjenne til opphavsrett og henwise til brukte kilder, være kritisk til kildene.

Kunne avansert tekstbehandling og bruk av ulike format.

Kunne bruke data til støtte for presentasjoner, f.eks. powerpoint.

Kunne behandle bilder, og sette inn bilder i egne arbeider, slik som å lage et magasin.

Kjenne til sosiale medier og bruk av disse.

Kunne lage multimodale tekster.

Evalueringsform

Muntlig vurdering underveis. Skriftlig vurdering på innleverte arbeider og på halvårsvurdering og vurderingen ved skoleårets slutt.

Fag: Klassens time

Klasse: 9.

<p>Timer: 1 time per uke</p>	<p>Lærer: Vibeke Collin</p>
<p>Innhold I klassens time kan elevene og lærerne ta opp saker som har med skolehverdagen å gjøre, det sosiale og faglige miljø i klassen. Elevene får trening i å ta opp saker til diskusjon og videreformidle saker til elevrådet. Dette gjøres av de valgte klasserepresentantene som også refererer fra elevrådsmøtene til klassen. Planlegging av ulike aktiviteter.</p>	
<p>Arbeidsform Samtale og diskusjon. Trene på å presentere saker, og på å følge vanlige kjøreregler for god møteskikk. Trene på å lede møter, styre taleliste og i å føre referat.</p>	
<p>Læringsmål Elevene skal kunne delta i samtaler og diskusjoner ved å lytte til andre og ved å legge frem egne saker og synspunkter. Elevene skal kunne følge vanlige møteregler.</p>	
<p>Vurderingsform Ingen</p>	